

ІННОВАЦІЇ ЯК НАПРЯМ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

*Мішина Юлія Олександрівна,
студентка Донецького
державного університету
управління*

*Ковальова Марія Леонідівна,
викладач Донецького
державного університету
управління
e-mail:
juliaprolisok@rambler.ru*

Інтеграція України в світову економіку є актуальним питанням, тому що розвиток відносин обов'язково призводить до інтеграційних процесів, а сприйняття України як надійного зовнішнього партнера об'єктивно потребує її входження у світове співробітництво на принципах рівноправності та взаємної вигоди.

Україна на даний час перебуває на початковому етапі інтеграціоналізації національної економіки, частина галузей і процесів існує за межами міжнародних потоків капіталовкладень, бере незначну участь в економічній діяльності інших країн, є недостатнім розвиток міжнародних валютних відносин. Тому стратегічні орієнтири національного розвитку мають враховувати реалії сучасного інтеграційного процесу, неможливість самоізоляції від масштабної та динамічної інтернаціоналізації. Але для цього необхідно проаналізувати сьогодишню ситуацію навколо країни, її положення у світі, перспективи отримання іноземних інвестицій в розвиток економіки. Об'єктивною можливістю для інтеграції у світове господарство є вироблення механізму зовнішньоекономічних зв'язків, по-перше, на макрорівні загальнодержавному; по-друге, на мікрорівні підприємств; по-третє, на глобальному та регіональному рівнях.

Аналіз концептуальних положень міністерств і компаній показав, що інтеграційна політика України є проекцією державно-політичних прагнень на зовнішній світ.

Сьогодишні реалії у взаємовідносинах країни зі

світогосподарською сферою характеризуються непідготовленістю її економіки до вискоєфективних форм зовнішньоекономічного співробітництва. Сучасній українській економіці притаманний ряд негативних характеристик, які виступають як фактори, що перешкоджають процесу інтеграції.

В економіці України велика питома вага фізично та морально застарілого обладнання в складі основних виробничих фондів (понад 60%), що стала результатом переважання екстенсивних методів розвитку економіки, і насамперед її базових галузей. В економіці існують диспропорції в системі самозабезпечення ключових галузей життєдіяльності країни, майже повна зовнішня паливно-енергетична залежність, задоволення потреби в електротехнічних та кабельних виробках, продукції текстильної, целюлозно-паперової та медичної промисловості лише наполовину, відсутність виробництва каучуків, ряду продуктів органічного синтезу, устаткування для легкої промисловості, переробних галузей агропромислового комплексу тощо. Незбалансовано галузеву структуру промисловості з точки зору її соціальної орієнтації (потенціал промисловості на 90% формують важкі галузі, питома вага виробництва предметів споживання становить близько 30%, тоді як у розвинутих країнах вона досягає 50-60%) [1, с.124].

Включення України до будь-яких інтеграційних угруповань у такому стані без чіткого бачення перспектив структурної реорганізації може призвести до негативних тенденцій у всіх галузях національної економіки. І навпаки, участь України в інтеграційних процесах за умов цілеспрямованої внутрішньої структурної політики дасть змогу ефективніше і швидше виправити деформовану економіку, виходячи з таких пріоритетів структурної переорієнтації.

У процесі ринкової трансформації економіки України необхідно досягти двох цілей: здійснити реструктуризацію національної економічної системи на ринкових засадах з урахуванням внутрішніх можливостей і одночасно вийти на світові ринки на основі використання наших потенційних конкурентних переваг. Зовнішньоекономічний комплекс України є результатом впливу існуючої національної економічної системи, а також основних закономірностей розвитку, притаманних світовому господарству.

Країни, які впроваджують інноваційні ідеї, стали лідерами конкурентоспроможності, піднявши економіку і рівень життя населення країни. До 2005 року сформувалося три інноваційні

регіони - ЄС, США і Канада; Азіатський регіон (Тайвань, Ірландія, Сінгапур, Гонконг і Корея). На перше місце ці країни висували економіку, засновану на знаннях. Держави показали високі темпи розвитку за рахунок інновацій. На тлі таких конкурентів важко утримати лідерство. У рейтингу конкурентоспроможності країн світу по впровадженню нових технологій перші місця займають країни - Фінляндія, США, Швеція, Данія, Тайвань. Україна займає 84 місце, її рейтинг за останні п'ять років знизився на 24 пункти. Обсяг державних інвестицій в науку країни в п'ять разів менше, ніж потрібно для того, щоб наука країни почала працювати для її економіки.

Досягнення успіху неможливе без створення національної системи інновацій, яка формується на основі використання знань як виробничої сили, шляхом організації досліджень і забезпечення сприяння запровадженню інновацій.

В Україні інноваційна інфраструктура ще недостатньо розвинена, не охоплює всі ланки інноваційного процесу і не має системного підходу до забезпечення відповідними послугами у сфері інноваційної діяльності. Сформовані лише елементи інноваційної структури: зареєстровані і діють вісім технопарків, кілька десятків регіональних інноваційних центрів. У 2007 році створено Національне агентство інноваційного розвитку [3, с.4].

У процесі інтеграції національної економіки України до світової економічної системи необхідне створення національних високотехнічних експорто-орієнтованих виробництв. З цією метою доцільно спрямувати державну підтримку підприємствам, які мають високу базисну кваліфікацію робочої сили і намагаються вийти на ринок з новітньою продукцією. Значна частина інноваційної продукції виробляється тільки за наявності висококваліфікованої робочої сили й невеликих прямих інвестицій, які можуть бути забезпечені за допомогою спеціальних методів фіскальної і монетарної політики. Це сприятиме забезпеченню експорту інноваційних виробів на окремих підприємствах. Але введення інновацій потребує залучення чималих інвестицій.

Значна роль у вирішенні проблем реструктуризації економіки та її інтеграції у світове господарство належить прямим іноземним інвестиціям.

Прямі інвестиції забезпечують ефективну інтеграцію національної економіки у світову, завдяки виробничій і науково-

технічній кооперації, служать джерелом капіталовкладень у формі сучасних засобів виробництва. Іноземний капітал сьогодні особливо необхідний в тих сферах економіки, активізація яких допоможе вивести її з кризового стану.

Прямі інвестиції мають ряд переваг порівняно з позичковим капіталом і портфельними інвестиціями, оскільки вони служать джерелом капіталу для вкладень у сферу виробництва, впровадження прогресивних технологій, ноу-хау, передових методів менеджменту і маркетингу, не збільшують зовнішній борг держави, а навпаки, стимулюють отримання коштів для його погашення [2, с.64].

Доцільно зазначити, що для України, як для держави з перехідною економікою необхідно розглянути залучення іноземних інвестицій в контексті структурних змін та економічного зростання. Пріоритетними завданнями, які необхідно вирішувати за участю прямих інвестицій є: структурна реформа економіки, технологічне оновлення виробництва, виробництво товарів широкого споживання, подолання залежності країни від імпорту.

Аналіз розвитку інвестиційної діяльності за останні роки показує її певну позитивну динаміку, розширення масштабів, видів і сфер. Так, у 2011 році обсяг іноземних інвестицій збільшився на 35661,00 млн. дол. порівняно з 2005 роком, коли розмір прямих іноземних інвестицій становив 9047,00 млн. дол. [4, с. 207].

На сучасному етапі Україна має достатньо високий науковий потенціал. Наукові установи нашої держави здатні вирішувати найскладніші науково-технічні проблеми. Багато напрацювань і розробок, особливо в галузі фундаментальної науки, матеріалознавства, літакобудування, кораблебудування, машинобудування, приладобудування вже в недалекому майбутньому можуть вивести цілий ряд галузей економіки України на рівень світових досягнень науково-технічного прогресу.

Отже, першочергове інвестування наукових досліджень, розробки прогресивних технологій і нових зразків техніки в найближчій перспективі зможуть забезпечити значне зростання виробництва, істотне підвищення якості продукції та її конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Як і раніше, головною перешкодою для залучення грошей в Україну називають високий рівень корупції, а також слабку законодавчу захищеність прав власності.

До числа пріоритетних напрямків іноземного інвестування слід

віднести створення в Україні сучасної інфраструктури: телекомунікації, ділову інфраструктуру, транспорт. Особливу роль в активізації інвестиційної діяльності повинно мати страхування інвестицій від некомерційних ризиків.

За умов кризового стану і наявності довгострокових негативних тенденцій у розвитку національної економіки України, а також з урахуванням її виробничо-ресурсного потенціалу та ряду порівняльних переваг, очевидно має бути етапність у проведенні нової економічної політики в цілому, і в реалізації пріоритетів структурної переорієнтації зокрема.

На першому етапі потрібно досягти фінансової стабільності, прискорити економічне зростання в цілому та зупинити процес падіння окремих виробництв і реалізації умов для виходу економіки на етап постіндустріального розвитку.

На другому етапі важливо активізувати економічний розвиток, орієнтувати політику на формування якісних позитивних тенденцій за рахунок динамічної науково-технічної та інвестиційної діяльності.

На наступних етапах, в довгостроковій перспективі можливе створення стабільних умов для становлення і саморозвитку ефективної національної економіки, як внутрішньо-збалансованої та глибоко інтегрованої структури світового господарства.

На сучасному етапі господарювання наша країна неповністю готова до глобальної інтеграції і міжнародної конкуренції. Але держава з таким потенціалом не може залишатися ізольованою. Тому її пріоритетним завданням має стати наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, покращення інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасних умов господарювання, всебічну підтримку підприємництва.

Література

1. Ликтян Д.Т. Экономическая интеграция и глобализация // Проблемы современности - Киев: КНЕУ, 2005. - 420с.
2. Бондар І.Р., Інвестиційна та інноваційна діяльність // Регіональна економіка. – 2009.-№4. – с.52-70.
3. Гончар А. Коммерциализация украинского интеллекта // Діловий вісник, 2003.

4. Статистичний щорічник України за 2010 рік. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.